

Uzasadnienie

Projekt planu ochrony rezerwatu został opracowany na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, z uwzględnieniem art. 20 ust. 1, 2 i 3 tej ustawy. Zakres zrealizowanych prac został dostosowany do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych rezerwatu. Projekt planu sporządzono uwzględniając treść rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794).

Rezerwat pokrywa się powierzchniowo z obszarem Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 i Ostoja Kozienicka PLB140013. W projekcie planu ochrony nie uwzględniono zakresu planu zadań ochronnych dla tych obszarów, gdyż zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 13 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Kozienicka PLB140013 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3826, z późn. zm.) oraz zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie nr 16 z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Kozienicka PLH140035 (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 3829, z późn. zm.) zostały ustanowione dla nich plany zadań ochronnych. Zgodnie z przepisem art. 20 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody w planie ochrony rezerwatu przyrody pokrywającego się w całości lub w części z obszarem Natura 2000 nie uwzględnia się zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jeżeli dla obszaru tego ustanowiono plan zadań ochronnych.

W rezerwacie nie wyznacza się obszarów, na których można prowadzić działalność wytwórczą, handlową i rolniczą, wykonywać polowania oraz miejsc wprowadzania psów, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 4, 11 i 16 ustawy o ochronie przyrody.

W rezerwacie nie wskazuje się obszarów ochrony ścisłej i krajobrazowej, o której mowa w art. 20 ust. 3 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody.

Rezerwatu nie udostępnia się dla celów edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa, o których mowa w art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy o ochronie przyrody.

W zarządzeniu nie wskazano obszarów, ani miejsc udostępnianych dla badań naukowych. Mając na uwadze dbałość o zachowanie celu ochrony rezerwatu przyrody we właściwym stanie, udostępnianie rezerwatu w celu prowadzenia badań naukowych może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie na podstawie art. 15 ust. 1 pkt 24 i ust. 5 ustawy o ochronie

przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie tego typu czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac, czy też przed wykonywaniem prac badawczych, których tematyka nie wymaga ingerencji w ekosystem rezerwatu. Szeroki zakres i tematyka badań naukowych sprawia, że pełną kontrolę nad ich wpływem na rezerwat można zachować tylko poprzez rozpatrzenie indywidualnego wniosku. Nie występuje natomiast możliwość precyzyjnego zdefiniowania w planie ochrony dla wszystkich rodzajów badań jednego sposobu postępowania, który minimalizowałby ich negatywny wpływ na rezerwat.

Status prawny rezerwatu został określony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Załamanek (Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4673). Celem ochrony jest zachowanie rzadkich na terenie Puszczy Kozienskiej naturalnych zbiorowisk łągowych i wilgotnych jedlin.

Krajobraz rezerwatu reprezentuje krajobraz leśny o istotnych cechach naturalności i znacznej atrakcyjności wizualnej. Fragmenty starodrzewi z niewielkim udziałem podszytu i podrostu oraz śródleśne mokradła stanowią wnętrza krajobrazowe o wysokich walorach, a skraje rezerwatu wzdłuż dróg, w tym wzdłuż szosy przebiegającej południową granicą, stanowią atrakcyjne ciągi i osie widokowe. W krajobrazie brak elementów dysharmonijnych, nie podlega on istotnym przemianom i nie istnieją zagrożenia mogące mieć wpływ na jego atrakcyjność.

Na terenie rezerwatu wyróżniono 7 siedliskowych typów lasu: bór mieszany świeży, las mieszany świeży, las świeży, bór mieszany wilgotny, las mieszany wilgotny, las wilgotny i ols. Najliczniej w rezerwacie reprezentowane są siedliska wilgotne i mokre (bagienne). Występują one na obszarze około 55 ha. Powierzchnia leśna zalesiona zajmuje w rezerwacie ponad 70 ha. Panującym gatunkiem rezerwatu jest olcha, zdominowane przez nią drzewostany występują w 22 wydzieleniach i zajmują powierzchnię ponad 50 ha. Drugim gatunkiem panującym pod względem udziału powierzchniowego jest sosna, która zajmuje powierzchnię ponad 18 ha. Olcha, będąca w rezerwacie dominującym gatunkiem, buduje jednowarstwowe drzewostany o uproszczonej strukturze na siedliskach łągowych i olsowych. Większość to drzewostany w VI klasie wieku, co w przypadku krótkowiecznego gatunku, jakim jest olcha, oznacza wchodzenie w fazę terminalną jej rozwoju. Sosna występuje w IV oraz VI i VII klasie wieku, jednak na znacznej powierzchni rezerwatu jest ona gatunkiem obcym ekologicznie.

Na terenie rezerwatu nie stwierdzono występowania znaczących zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych mogących zagrozić celowi ochrony. Potencjalnym zagrożeniem zewnętrznym mogą być zagrożenia antropogeniczne związane z niekontrolowaną penetracją rezerwatu. Rezerwat leży w

odległości 2 km od miasta Pionki. Presja rekreacyjna, sportowa czy turystyczna może powodować zaśmiecanie, niszczenie wierzchniej warstwy gleb i runa. Jednak obecnie presja ta, z uwagi na niedostępność terenu, jest znikoma i nie ma znaczącego oddziaływania na jakiegokolwiek przedmioty ochrony. Zagrożenia wewnętrzne praktycznie nie występują, środowisko rezerwatu wykazuje wysoką stabilność, która jest charakterystyczna dla lasów o cechach naturalnych, zróżnicowanych gatunkowo i wiekowo. Stosunki wodne istotne dla ochrony siedlisk hydrogenicznych są stabilne, na terenie rezerwatu ani w jego pobliżu nie są prowadzone żadne znaczące prace melioracyjne, a lokalnie poziom wody utrzymywany jest przez działalność bobrów.

Przyjęta koncepcja ochrony zakłada pierwszeństwo dla naturalnych procesów i objęcie rezerwatu ochroną zachowawczą, polegającą na nieingerencji w naturalne procesy w okresie obowiązywania planu, bez przesądzenia o formie ochrony na przyszłość. Przeprowadzona inwentaryzacja wykazała, że drzewostany rezerwatu są w większości wyłącznie zróżnicowane wiekowo i gatunkowo. Analiza opisów taksacyjnych oraz analiza wykonanych pomiarów na powierzchniach kołowych wykazały dominację olszy, jako gatunku panującego pod względem powierzchniowym oraz miąższościowym. Drugim pod względem udziału gatunkiem jest sosna. Zaznacza się tu istotny udział grabu, który na siedliskach lasu wilgotnego i lasów mieszanych świeżych stanowi istotną domieszki, a niekiedy tworzy samodzielnie drugie piętro. Biorąc pod uwagę warunki siedliskowe oraz potencjalną roślinność na tych fragmentach rezerwatu, proces wkraczania tego gatunku kosztem olszy czarnej można uznać za naturalny i nie planuje się w związku z tym żadnych zabiegów ograniczających to zjawisko. Jodła w kilku fragmentach rezerwatu znajduje dobre warunki wzrostu, a jej zróżnicowanie wiekowe oraz struktura przestrzenna wskazuje na właściwie przebiegający proces naturalnego odnowienia. Również w tym przypadku nie przewidziano prowadzenia zabiegów ingerujących w procesy naturalne. Drzewostany z panującą sosną są w IV i starszych klasach wieku, wykazują dobry stan zdrowotny, są stabilne, a także zróżnicowane pod względem gatunkowym. Nie planuje się w tych fragmentach rezerwatu zabiegów ochronnych, ingerujących w strukturę drzewostanu.

Zakłada się, że realizacja planu będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze rezerwatu. Istotny będzie także wpływ na tereny sąsiednie, skuteczna ochrona przyrody rezerwatu będzie skutkowałą utrzymaniem właściwego stanu lub poprawą wartości wskaźników oceny stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000.

Rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, nie określono w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych, celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Warszawie:

1) podał do publicznej wiadomości, poprzez wywieszenie informacji o przystąpieniu do sporządzania projektu planu ochrony oraz wyłożeniu w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie dokumentacji przygotowanej na potrzeby sporządzenia projektu planu ochrony i projektu planu ochrony:

a) w siedzibie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i na stronach internetowych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie,

b) w siedzibie Urzędu Gminy,

c) w siedzibie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe,

d) w lokalnej gazecie.

W ramach przeprowadzonego postępowania z udziałem społeczeństwa wnioski i uwagi do wyłożonego projektu planu ochrony wnieśli:

1. Nadleśnictwo Kozienice.

1) *Ocena rozpoznania środowiska przyrodniczego rezerwatu została oparta na opracowaniach firmy KRAMEKO, która wykonywała projekty planu ochrony, ale ze względu na ich niedoskonałości nie zostały wykorzystane. Sam wykonawca projektów planu ochrony wielokrotnie stwierdza pomyłki firmy KRAMEKO.*

Projekt planu ochrony nie został oparty na wymienionym w uwadze opracowaniu, gdyż na jego potrzeby sporządzono nową dokumentację, w oparciu o przeprowadzone prace terenowe i kameralne. Wymienione opracowanie zostało wykorzystane przy sporządzaniu projektu planu ochrony;

2) *Wykonawca projektu założył, że przeprowadzona przez KRAMEKO inwentaryzacja została wykonana prawidłowo. Zakłada ona, że drzewostany rezerwatu są w większości wyłączeń różnicowane wiekowo i gatunkowo oraz, że są stabilne a ich stan zdrowotny jest właściwy. Analiza opisów taksacyjnych oraz analiza wykonanych pomiarów na powierzchniach kołowych wykazały dominację olszy jako gatunku panującego pod względem powierzchniowym oraz miąższościowym. Drugim pod względem udziału gatunkiem jest sosna. Zaznacza się istotny udział grabu, który na siedliskach lasu wilgotnego i lasów mieszanych świeżych stanowi istotną domieszkę, a niekiedy tworzy samodzielnie drugie piętro. Biorąc pod uwagę warunki siedliskowe*

oraz potencjalną roślinność na tych fragmentach rezerwatu (Tilio-Carpinetum), proces wkraczania graba kosztem olszy czarnej (grądowienia) można uznać za naturalny i nie planuje się w związku z tym żadnych zabiegów ograniczających to zjawisko. Jodła w kilku fragmentach rezerwatu znajduje dobre warunki wzrostu, a jej zróżnicowanie wiekowe oraz struktura przestrzenna (w kilku miejscach zaznaczone stożki odnowieniowe), wskazują na właściwie przebiegający proces naturalnego odnowienia. Również w tym przypadku nie przewidywano prowadzenia zabiegów ingerujących w procesy naturalne. Autorzy projektu planu nie planują w tych fragmentach rezerwatu zabiegów ochronnych, ingerujących w strukturę drzewostanu. Koncepcja ochrony w ramach obecnie sporządzanego planu zakłada kontynuację koncepcji KRAMEKO tj. pierwszeństwo dla naturalnych procesów i objęcie rezerwatu ochroną zachowawczą, polegającą na nie ingerencji w okresie obowiązywania planu, bez przesądzania o formie ochrony na przyszłość. Absolutnie nie można się zgodzić z powyższymi założeniami. W rezerwacie nie prowadzono od wielu lat żadnych czynności ochronnych (z wyjątkiem melioracji na drogach graniczących z drzewostanami gospodarczymi). W tym okresie znacznie zwiększył się udział drewna martwego, co jest zjawiskiem pozytywnym zwłaszcza w świetle występowania cennych gatunków związanych z takim drewnem. Jednak w ostatnich latach zdrowotność drzewostanów zwłaszcza olszowych w rezerwacie jest niezadowolająca. Masowo wydziela się posusz i spada ich zasobność. Na terenie rezerwatu nie występują odnowienia naturalne olszowe a także sosnowe i bardzo słabe jodłowe, a luki po posuszu zachwaszczają się głównie jeżyną lub grabem na siedliskach mniej wilgotnych. Również silna ekspansja Gb (mimo siedliska 9170) powoduje brak możliwości odnowień naturalnych innych gatunków. W związku z powyższym cel ochrony jakim jest zachowanie rzadkich na terenie Puszczy Kozińskiej naturalnych zbiorowisk lęgowych i wilgotnych jedlin stoi pod znakiem zapytania.

Rozmieszczenie roślinności w rezerwacie wskazuje na to, że na jego terenie występuje dość naturalny układ zbiorowisk roślinnych. W większości wykształcają się one zgodnie z podłożem i potencjałem siedliska. Zaznacza się jednak dość duża różnorodność fitocenoz, które tworzą swoistą mozaikę. Dominującymi zbiorowiskami są grądy, a także ols porzeczkowy. W centralnej i zachodniej części rezerwatu, gdzie podłoże jest mocno uwilgotnione i żyźniejsze wykształcają się zespoły leśne takie jak grąd lub lęg jesionowo-olszowy, natomiast w miejscach o długiej stagnacji wody występuje ols porzeczkowy. Pomiędzy tymi trzema fitocenozami zachowana jest dynamiczna równowaga. W zależności od panujących warunków część płatów może nabierać cech zbiorowisk sąsiednich. Najsilniej zjawisko to zachodzi w strefie ekotonowej, gdzie następuje dyspersja gatunków typowych dla różnych siedlisk i wytwarzają się płaty o cechach pośrednich pomiędzy olsem, lęgiem i grądem. Natomiast

zachodnia część rezerwatu zdominowana jest przez zbiorowiska drzew szpilkowych. Obecne są płaty zbiorowiska z jodłą pospolitą, które nawiązują do boru jodłowego. Procesy, które zachodzą w tym zbiorowisku mogą prowadzić do powstania boru jodłowego, który jest już notowany na terenie Puszczy Kozienickiej. Przy granicy wschodniej występuje dość duży fragment kontynentalnego boru mieszanego, który jest częścią większego kompleksu występującego poza rezerwatem. W bardziej wilgotnych miejscach powstają fragmenty boru z trzęślicą modrą, która przejmuje dominację w warstwie runa. Odnotowano również niewielki kawałek boru bagiennego, który prawdopodobnie jest pozostałością po większym kompleksie torfowiskowym. Duża mozaika siedlisk i ich zróżnicowanie świadczy o wysokich walorach rezerwatu. Część zbiorowisk jest w bardzo dobrym stanie, lecz część jest zaburzona. Obserwuje się jednak pozytywne trendy zachodzących zmian. Część płatów jest w fazie przejściowej, pomiędzy przekształconymi, a zgodnymi z siedliskiem zbiorowiskami. Przyjęta w planie ochrony koncepcja zakłada nieingerowanie w zachodzące w rezerwacie naturalne procesy. Prowadzenie przebudowy drzewostanów i sztuczne przekształcanie ich składu gatunkowego byłoby sprzeczne z celem ochrony, którym jest zachowanie rzadkich na terenie Puszczy Kozienickiej naturalnych zbiorowisk łągowych i wilgotnych jedlin. Tym niemniej, w projekcie planu ochrony zaplanowano prowadzenie monitoringu, w celu zbadania, określenia, kierunku, w jakim obserwowane w rezerwacie procesy będą zachodziły. Aktualny stan wiedzy o rezerwacie, mimo podjętych intensywnych, jednak krótkotrwałych badań na potrzeby przygotowania niniejszego planu, jest zbyt mały, aby podjąć decyzję o objęciu obiektu ochroną ścisłą. W przyszłości, jeżeli monitoring taką możliwość wykaże, należy taką ochronę wprowadzić, jako ochronę najlepiej odpowiadającą celowi ochrony rezerwatu;

3) *Zalecenia ochronne przewidziane dla poszczególnych gatunków chronionych sprowadzają się do trzech punktów: 1) pozostawianie martwego drewna do naturalnego rozkładu, 2) zachowanie istniejącego drzewostanu, 3) zachowanie stosunków wodnych, ale o ile, pkt 1 jest łatwy do wykonania, to dwa następne przy założonym braku ingerencji w czynności ochronne są niewykonalne.*

Na chwilę obecną, zachodzące w rezerwacie procesy nie stanowią zagrożenia dla występujących w nim drzewostanów czy też panujących stosunków wodnych. Z tych względów, przedstawiona w dokumentacji koncepcja ochrony przyrody nie zakłada ingerencji w te procesy. Bez prowadzenia działań z zewnątrz, w rezerwacie, w ciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, zachowa się panujący w nim układ drzewostanów oraz stosunki wodne na obecnym poziomie;

4) *na str. 97 projektu przedstawiono projektowaną otulinę rezerwatu. Nie wydaje się celowe wprowadzanie otuliny, ze względu na fakt, że dotychczasowe sąsiedztwo lasów gospodarczych nie wywarło żadnego negatywnego wpływu na Rezerwat (co jest ujęte w projekcie przy określeniu*

stanu zdrowotnego i stabilności środowiska rezerwatu), a po wtóre również lasy gospodarcze znajdują w Naturze 2000: Ostoja Kozienska i Puszcza Kozienska.

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi);

5) nie uwzględniono w projekcie zagrożeń pożarowych (Nadleśnictwo w I strefie), na które narażony jest Rezerwat zwłaszcza wydzielenia położone przy drodze wojewódzkiej nr 737. W ogóle teren Rezerwatu jest niedostępny, częściowo ze względu na występującą wodę zastoiskową, a częściowo ze względu na brak dróg oraz zarośnięte linie oddziałowe.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanymi z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów, wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

- 6) *nie ujęto w projekcie zadań związanych z bezpieczeństwem publicznym, które jest szczególnie ważne przy drodze wojewódzkiej 737. Nadleśnictwo od 2 lat wycina drzewa posuszowe w pasie 25 m od brzegu rowu w celu uniknięcia potencjalnych nieszczęśliwych wypadków.*

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Należy zatem uznać, że utrzymywanie bezpieczeństwa użytkowników dróg biegnących wzdłuż rezerwatu, czy też szlaków turystycznych jest dopuszczone bezpośrednio przez ustawę o ochronie przyrody i nie może być normowane planem ochrony. Wprowadzenie w planie ochrony przepisu dotyczącego działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

- 7) *w załączniku nr 7 do Zarządzenia NrRegionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 2014 r. (projekt) na mapie działań ochronnych wskazano działanie obciążające Nadleśnictwo polegające na patrolowaniu terenu Rezerwatu Żalamanek raz w miesiącu. Patrole takie nie są konieczne ze względu na niedostępność większości powierzchni, a przynajmniej nie z taką częstotliwością.*

Zgodnie z dyspozycją art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi. W art. 15 ust. 1 tej ustawy określone zostały ograniczenia obowiązujące na terenie rezerwatów przyrody. Umyślne złamanie tych zakazów podlega karze grzywny lub aresztu - zgodnie z art. 127 ustawy o ochronie przyrody. Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 788, z późn. zm.) w art. 45 ust. 1 pkt 3 stanowi natomiast, że w Lasach Państwowych tworzy się Służbę Leśną zajmującą się m.in. zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia. Art. 47 ust. 2 ustawy o lasach wymienia katalog uprawnień Służby Leśnej, w tym między innymi nakładania oraz

pobierania grzywien, w drodze mandatu karnego, w sprawach i w zakresie określonych odrębnymi przepisami (pkt 2), zatrzymywania i dokonywania kontroli środków transportu na obszarach leśnych oraz w ich bezpośrednim sąsiedztwie, w celu sprawdzenia ładunku oraz przeglądania zawartości bagaży, w razie zaistnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary (pkt 3), ujęcia na gorącym uczynku sprawcy przestępstwa lub wykroczenia albo w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa oraz jego doprowadzenia do Policji (pkt 5), prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktów oskarżenia, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest drzewo lub drewno pochodzące z lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, w trybie i na zasadach określonych w Kodeksie postępowania karnego (pkt 7). Czynność patrolowania, którą służba leśna miałaby wykonywać, może być traktowana jako działanie prowadzone w celu nadzoru nad szkodnictwem leśnym w rezerwacie, jakim jest naruszenie zakazów wymienionych w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody. Mając na względzie powyższe, uznać można, że Służba Leśna może realizować swoje zadania wynikające z ustawy o lasach, związane ze zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody w rezerwacie, bez konieczności uzyskania zezwolenia na odstąpienie od obowiązujących w nim zakazów. Odmienna wykładnia byłaby sprzeczna z ratio legis (celem) zakazów wynikających z art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, która sprowadza się do niedokonywania żadnych zmian na terenie rezerwatu przyrody. Wniosek taki można wyprowadzić także z wykładni językowej oraz porównania przepisów art. 127 u.o.p. oraz art. 45 ust. 1 pkt 3 ustawy o lasach. Skoro służba leśna zajmuje się zwalczaniem przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody, a naruszenie zakazów z art. 15 ust. 1 u.o.p. stanowi wykroczenie - zgodnie z art. 127 u.o.p., to uznać można, że Służba Leśna musi posiadać środki do realizacji swoich zadań oraz sama nie może być tymi zakazami związana. Niezależnie od powyższego wskazać należy dodatkowo, że przepisy zawarte w ustawie o lasach, legitymujące Służbę Leśną do zwalczania przestępstw i wykroczeń w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody oraz wykonywaniem innych zadań w zakresie ochrony mienia, mają charakter *lex specialis* wobec zakazów wynikających z art. 15 ust. 1 u.o.p. Oznacza to, że mają one pierwszeństwo zastosowania. Mając na względzie powyższe odstąpiono od określania w planie ochrony działania, jakim jest patrolowanie rezerwatu;

- 8) *w przedmiotowych projektach zarządzeń zostały zmodyfikowane cele ochrony poszczególnych rezerwatów w stosunku do celów ochrony jakie ustanowiono na etapie ich tworzenia. Nadleśnictwo nie podejmuje się jednak polemiki w tym zakresie i nie wnosi zastrzeżeń do obecnie sformułowanych celów ochrony.*

Plan ochrony nie zmienia celu ochrony rezerwatu określonego zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska W Warszawie z dnia 14 maja 2015 r. w sprawie rezerwatu przyrody Załamanek

(Dz. Urz. Woj. Maz. poz. 4673), a zaplanowane w nim działania ukierunkowane są na jego utrzymanie. Wskazać ponadto należy, że ustawodawca nie przyznał upoważnienia do zmiany celu ochrony rezerwatu planem ochrony;

9) *w opinii Nadleśnictwa uzupełnienia wymaga załącznik nr 2 dotyczący zaplanowanych działań ochronnych na obszarach ochrony czynnej poszczególnych rezerwatów. W przedmiotowym załączniku brak jest sprecyzowania, kto ma wykonywać przedmiotowe działania ochronne oraz sposobów sfinansowania ich wykonania. Zauważamy również pewną niekonsekwencję planowania, gdyż część zapisów zawartych w załączniku nr 1 dotyczących sposobów eliminacji zagrożeń lub ich ograniczenia oraz ich skutków, nie znalazło przełożenia na zaplanowane działania ochronne opisane w załączniku nr 2. Ponadto w naszej opinii zakres zaplanowanych działań ochronnych z zakresu hodowli lasu tj. zabiegów o charakterze czyszczeń późnych i trzebieży, nie jest adekwatny do potrzeb drzewostanów w poszczególnych rezerwatach.*

W związku z tym, że plan ochrony nie obejmuje zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie ma podstaw do podawania w nim informacji o podmiotach odpowiedzialnych za wykonanie działań ochronnych. Koszt działań ochronnych będzie finansowany z różnych źródeł i nie ma podstaw do ich definiowania w treści planu ochrony. Przeprowadzone na potrzeby sporządzenia projektu planu inwentaryzacje wykazały, że w rezerwacie panują właściwe warunki przyrodnicze, dzięki czemu działalność człowieka może być w nim ograniczona do minimum. Przyjęta koncepcja ochrony zakłada pierwszeństwo dla naturalnych procesów bez przesądzania o formie ochrony na przyszłość. Założoną rolą tego działania jest utrzymanie rezerwatu, jako miejsca, w którym część siedlisk Puszczy Kozienskiej będzie chroniona wraz z zachodzącymi w nich naturalnymi procesami tj. będzie kształtowana przez naturalne procesy przy minimalnej ingerencji człowieka. Rezerwat będzie mógł pełnić funkcję swojego rodzaju skali porównawczej pomiędzy drzewostanami kształtowanymi przez gospodarkę leśną i naturalne procesy. Ochrona o charakterze zachowawczym będzie polegać na wyłączeniu rezerwatu z ingerencji człowieka i zaprzestaniu działań ochronnych na czas obowiązywania planu ochrony, tak by dać pierwszeństwo procesom naturalnym, zachodzącym w przyrodzie. Założono, że istnieje jednak możliwość zmiany sposobu postępowania w każdym momencie, gdy będzie wymagała tego niekorzystna sytuacja, trudna obecnie do przewidzenia (wystąpienie zdarzeń wymagające podjęcia działań ochronnych). Zdiagnozowane zagrożenia znajdują swoje odzwierciedlenie w działaniach ochronnych czy też wskazaniach do zagospodarowania przestrzennego;

10) *brak odniesienia się do zagadnień związanych z ochroną przeciwpożarową. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak cały teren Nadleśnictwa Kozienskie znajdują się w I strefie zagrożenia*

pożarowego (najwyższy stopień zagrożenia), stąd aspekt zagrożeń pożarowych jest sprawą priorytetową.

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrażającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Pożary lasów, ze względu na swe niespodziewane powstanie i szybkie rozprzestrzenianie się, mogą stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia wielu osób oraz mogą zagrażać mieniu w wielkich rozmiarach. Przeciwdziałanie powstaniu pożaru czy też podejmowanie działań ratowniczych w sytuacji powstania pożaru lasu są, w rozumieniu art. 163 § 1 ustawy Kodeks Karny, czynnościami związanymi z bezpieczeństwem powszechnym. Z chwilą zajścia sytuacji bezpośredniego zagrożenia pożarowego, utrzymanie dróg przeciwpożarowych ma istotne znaczenie dla zapewnienia właściwego bezpieczeństwa powszechnego. Z tych względów wprowadzenie w planie ochrony regulacji dotyczących działań przeciwpożarowych stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

11) brak jest odniesień do stanu sanitarnego (zdrowotnego) drzewostanów, w tym w szczególności w rezerwatach gdzie zachowanie drzewostanów pozostało celem ochrony. Drzewostany w rezerwatach podobnie jak inne drzewostany na terenie Nadleśnictwa, w ostatnich latach są nękane przez różne czynniki szkodo twórcze, w tym abiotyczne: huragany, susze, podtopienia. Biotyczne: gradacje występowania chrabąszczy oraz kornika ostro zębego, szkodniki wtórne jodły i dębu, patogeny grzybowe: zamieranie dębu i jesionu, organizmy pasożytnicze, jemiola i wiele innych. W 20 – letniej perspektywie należy przewidywać, że stan sanitarny może się znacznie pogorszyć, stąd wskazane jest identyfikowanie potencjalnych zagrożeń w trakcie planowania działań ochronnych z zakresu hodowli i ochrony lasu, które mogłyby ograniczyć niekorzystne procesy zachodzące w drzewostanach rezerwatu.

Ryzyko wystąpienia i skala zagrożenia ze strony czynników abiotycznych i biotycznych jest niezwykle trudna do przewidzenia, ze względu na ich niewielką przewidywalność i trudność w ocenie rozmiarów, w jakich mogą one wystąpić. W szczególności lasy narażone są na działanie coraz częściej zdarzających się

w ostatnich latach ekstremalnych zjawisk atmosferycznych, głównie wiatrów, których wystąpienie jest nie do przewidzenia w danym roku. Z tych względów, zjawisko zagrożenia ze strony czynników naturalnych np.: owady czy wiatry nie posiada przymiotu faktycznej, rzeczywistej możliwości jej powstania, lecz tylko abstrakcyjnej możliwości wystąpienia takiej sytuacji w nieokreślonej przyszłości i w nieokreślonym rozmiarze. Przeprowadzenie oceny wpływu danego zjawiska na rezerwat, a co za tym idzie określenie działań zapobiegających skutkom, jakie może ono nieść za sobą, możliwe jest przy znanych jego rozmiarach, miejscu wystąpienia itp. Nie można rozpoznać uciążliwości zjawiska bez jednoznacznego sprecyzowania tego pojęcia, poprzez określenie choćby minimalnych rzeczywistych parametrów w tym zakresie. Konstruowanie planu ochrony, będącego aktem prawa miejscowego, wyłącznie na podstawie ogólnych przypuszczeń, mogłoby doprowadzić do wydania błędnych przepisów prawa, które w skrajnych przypadkach mogłyby negatywnie wpływać na ochronę przyrody rezerwatu. W związku z powyższym, wskazanych w uwadze czynników, których już samo powstanie oraz zakres są trudne do przewidzenia, nie ujęto w samym zarządzeniu, a opisano je w sporządzonej na jego potrzeby dokumentacji. Zwrócić w tym miejscu należy również uwagę, na konstrukcję przepisów ustawy o ochronie przyrody i wydanego do tej ustawy aktu wykonawczego regulujących zasady opracowywania planu ochrony rezerwatu przyrody. Sporządzając ten dokument identyfikuje się i ocenia istniejące oraz potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zagrożenia ocenia się w odniesieniu do całości przyrody oraz poszczególnych jej składników, biorąc pod uwagę ich wpływ w szczególności na naturalne procesy przyrodnicze, siedliska przyrodnicze, ekosystemy, siedliska oraz populacje roślin, zwierząt lub grzybów czy też różnorodność ekosystemów. Prawodawca konstruując przepisy prawa w takiej formie, zawęził zakres niezbędnych do wykonania prac oraz przepisów definiowanych w planie ochrony, do czynności, których zakres jest mierzalny, tj. daje się zidentyfikować na tyle dokładnie, że w oparciu o pozyskane dane możliwe jest określenie sposobu wykonania czynności, aby zminimalizować lub wyeliminować negatywne następstwa danego zjawiska. Istotną kwestią, mającą wpływ na planowanie działań w rezerwacie, jest ocena występujących zaburzeń w naturalnym jego układzie, dająca odpowiedź czy stanowią one zagrożenie dla ekosystemu rezerwatu. Może okazać się, że z uwagi na zróżnicowane, bogate i w miarę naturalne środowisko rezerwatu, dany czynnik naturalny nie będzie ujemnie wpływać na jego przyrodę. W wielu przypadkach stanowią one bowiem niezbędny element funkcjonowania ekosystemów. Należy również wskazać, że przepisy planu ochrony nie wykluczają, w sytuacji powstania zagrożenia dla walorów przyrodniczych rezerwatu, prawa ubiegania się o stosowne zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w trybie art. 15 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie przyrody;

12) *brak odniesienia się do zagadnień związanych z zachowaniem bezpieczeństwa publicznego, w szczególności ma to znaczenie dla rezerwatów, wzdłuż których przebiegają szlaki komunikacyjne (drogi wojewódzkie) o wysokim natężeniu ruchu. Obecność starych drzew występujących na terenie rezerwatu w bezpośrednim sąsiedztwie przedmiotowych dróg, stanowi stałe, śmiertelne, zagrożenie dla uczestników ruchu, co wymaga zaplanowania pilnych rozwiązań systemowych. Mniejszym zakresie, lecz również niezwykle istotnym, przedmiotowa tematyka dotyczy szlaków turystycznych przebiegających przez rezerwaty lub występuje infrastruktura turystyczna. Obecność takich obiektów wymaga zwrócenia uwagi na konieczność zachowania bezpieczeństwa publicznego. W naszej opinii, powyższa problematyka ma znaczenie priorytetowe i nie może podlegać zaniechaniu.*

Na terenie rezerwatu przyrody obowiązują zakazy, które zostały zdefiniowane w art. 15 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, jako zamknięty katalog zakazów. Ustawodawca uchwalając ten przepis wskazał równolegle, poprzez art. 15 ust. 2 tej ustawy, że pomimo wielkiej wagi, jaką należy przywiązywać do kwestii ochrony przyrody, to jednak w pewnych sytuacjach, takich jak prowadzenie akcji ratowniczej bądź podejmowanie działań mających na celu utrzymanie terenu w stanie niezagrożającym bezpieczeństwu, konieczne jest wysunięcie na plan pierwszy ochrony ludzi, w szczególności ich zdrowia i życia czy też mienia. W chwili zaistnienia na obszarze rezerwatu sytuacji, która stwarza zagrożenie dla zdrowia, życia czy też mienia ludzi, zwolnienie od obowiązujących zakazów wynika bezpośrednio z art. 15 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie przyrody i nie wymaga konkretyzacji w żadnej innej formie. Należy zatem uznać, że utrzymywanie bezpieczeństwa użytkowników dróg biegnących wzdłuż rezerwatu, czy też szlaków turystycznych jest dopuszczone bezpośrednio przez ustawę o ochronie przyrody i nie może być normowane planem ochrony. Wprowadzenie w planie ochrony przepisu dotyczącego działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym stanowiłoby wykroczenie poza ramy ustawowego upoważnienia, czyniąc z mocy prawa takie zarządzenie nieważnym;

13) *brak odniesienia się do problematyki neofituzacji i występowania gatunków obcych na terenie rezerwatu, a także brak analizy zgodności zapisów z obowiązującym PZO dla obszarów Natura 2000, w których rezerwaty się znajdują.*

Flora omawianego obszaru charakteryzuje się stosunkowo wysokim stopniem naturalności, gatunki synantropijne występują w bardzo niewielkich ilościach, głównie przy granicach rezerwatu. Natomiast nie odnotowano żadnych gatunków inwazyjnych poza niecierpkim drobnokwiatowym, który nie osiąga dużej liczebności. Pojawia się on głównie w lukach, miejscach prześwietlonych oraz na powierzchniach gdzie w drzewostanie dużym udziałem cechuje się sosna zwyczajna.

2. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Radomiu.

Zapis wprowadzający ustalenia do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W naszej opinii zapis ten jest zbyt ogólny, ponieważ obszar w obrębie 500 m od granic rezerwatu nie stanowi otuliny rezerwatu, a większość rezerwatów przyrody znajduje się w zwartych kompleksach leśnych, gdzie nie ma potrzeby ustanawiania dodatkowego obszaru stanowiącego otulinę i nie podejmuje się działań mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych w sposób mogący negatywnie wpływać na rezerwat. Ponadto sposób przeznaczenia i użytkowania gruntów w okresie 20 lat, na jaki ustanawia się plan ochrony dla rezerwatu, może się zmienić od dotychczasowego, co wynika z bieżących potrzeb gospodarki leśnej oraz zapisów w planie urządzania lasu dla nadleśnictwa. W związku z powyższym w naszej ocenie nie ma podstaw do sztywnego zapisu 500 m od granicy rezerwatu.

Plan ochrony nie jest aktem prawnym, którym można wyznaczyć otulinę rezerwatu i z tych względów nie stanowi ona przedmiotu postępowania prowadzonego w ramach jego procedowania. Wskazany w uwadze zapis dotyczy wskazań do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W związku z brakiem zagrożenia utraty trwałości otaczających rezerwat lasów, odstąpiono od określania w stosunku do nich wskazań do dokumentów planistycznych (rezerwat położony jest w granicach dużego kompleksu leśnego zarządzanego przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, stanowiącego swojego rodzaju otulinę chroniącą go przed zagrożeniami zewnętrznymi).

Projekt planu ochrony został przesłany Radzie Gminy Pionki, celem zaopiniowania.

Rada Gminy pozytywnie zaopiniowała projekt planu ochrony uchwałą nr XLIV/244/2018 z dnia 21 sierpnia 2018 r.

Projekt zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Mazowieckiego.

Ocena Skutków Regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia zarządzenia.

Celem wprowadzenia zarządzenia jest wypełnienie delegacji ustawowej zawartej w art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny.

Projekt planu ochrony będzie oddziaływał:

- 1) na Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie;
- 2) na właściciela rezerwatu;
- 3) jako powszechnie obowiązujący akt prawa miejscowego na wszystkie podmioty, które znajdują się lub znajdują w zasięgu terytorialnym objętym jego regulacją.

3. Konsultacje.

Projekt zarządzenia jako akt prawa miejscowego podlega:

- 1) na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie uzgodnieniu z Wojewodą Mazowieckim;
- 2) na podstawie art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zaopiniowaniu przez właściwą miejscowo radę gminy;
- 3) na podstawie art. 19 ust. 1 a ustawy o ochronie przyrody procedurze udziału społeczeństwa przewidzianej przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie przedmiotowego zarządzenia pociągnie za sobą skutki finansowe dla budżetu państwa w wysokości około 200 000 zł w przeciągu 20 lat obowiązywania planu ochrony, które wynikać będą z realizacji działań ochronnych zaprojektowanych w planie ochrony. Mogą być one finansowane w szczególności ze środków pochodzących z:

- 1) budżetu państwa na zasadach ustalonych przez ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.);

2) ubiegania się o pozyskanie środków finansowych z Narodowego lub/i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Zapisy w projekcie zarządzenia z uwagi na ograniczony zakres prac jak również realizacja ich na przestrzeni 20 lat nie będą miały znaczącego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana regulacja nie ma wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

8. Ocena pod względem zgodności z prawem Unii Europejskiej.

Regulacja objęta przedmiotowym zarządzeniem jest objęta prawem UE. Zarządzenie swym zakresem obejmuje: teren objęty ochroną w ramach sieci Natura 2000 specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) na podstawie Dyrektywy Unii Europejskiej 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny Puszcza Kozienicka PLH 140035 oraz dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, w ramach Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, jako specjalny obszar ochrony ptaków Ostoja Kozienicka PLB 140013. Projekt zarządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.